

Starški list

2011/17

Impresije z Hórkow

wudaće: nazyma 2011/17
 wudawaćel: Serbske šulske towarstwo z.t.
 Póstowe naměsto 2
 02625 Budyšin
 tel.: 03591 550216
 faks: 03591 550220
info@sorbischer-schulverein.de
www.sorbischer-schulverein.de
 zamołwitej redaktorce: Marja Jaworkowa/Monika Süßowa
 tel.: 03591 550215
 fota: SŠT

© 2011 Serbske šulske towarstwo z.t./Sorbischer Schulverein e.V.

Lubi starši,

za wšostronske wuwice kóžděho džěsća je wažne, zo nawuknje wone tak zahe kaž móžno z druhimi džěćimi abo dorosćenymi přirodu wobkedźbować a z njej z česćownosću wobchadźeć. Waš přikład, lubi starši, wotbłyšćuje so w zadźerženju Wašeho džěsća. Kóžda pěstowarnja sama přebywa často wonka w přirodźe a ju wobkedźbuje. Wo tym móžeće w našim lisće čitać. Tež na pućowanjach abo džěćacych swjedženjach kubłarki na jara čućiwe wašnje zjawy w přirodźe, kotrež su zwjazane z postavami serbskich bajow, Wašim džěćom zbližuja. Po puću na Mnišońc nas njedawno sympatiski Pumpot přewodžeše.

Přeju Wam rjanu nazymu z Wašimi džěćimi

Waša

Ludmila Budarjowa
předsydka Serbskeho šulskeho towarstwa z.t.

Wobsah:

W lěsu wuknyć	1
Lěs a čłowjek	3
Sportowy a lěsny swjedzeń w Hórkach	5
Pućowanje z Pumpotom na Mnišońc	7
Předšulske Pumpot-džěći w Budyšinje	9
Džěći praja božemje w Chrósćicach	10
Malešanske džěći přeprašuja	11
Malešanscy na wopyće pola sokolnikow	12

W lěsu wuknyć

Hdyž pomyslimy wróco na dźěcatstwo, so zawěsće kóždy na rjane dyrdomdeje w lěsu dopomina. Tam smy na štomy łazyli, přez hałuzu skakali, na překuškach so čumpali, za hribami chodžili, budy twarili. Dopomnjeńki tajkeho razu a tak sylne mamy lědy na druhe dožiwjenja.

Přiroda je bytostny wobstatk čłowječeho žiwjenskeho wobswěta. Lěttysacy bě čłowjekam wědomje, zo běchu jich wšědny dzeń, zežiwjenje, drasta, strowota wusko na přirodu wjazane. Džensniše wašnje čłowječeho žiwjenja z klimatizowanymi domami a awtami, nakupowanišćemi, kumštnymi maćiznami zmóžnja jenož zřědka elementarne nazhonjenja z přirodu a w přirodže. Tute žiwjenje ma bjez dwěla wjele přijomnosćow. Njedźiwajcy toho žedža so wjele ludži za přerjotnymi a njeskaženymi ćichimi nazhonjenjemi w přirodže a za wušim počahom k njej. Tohodla je wažne, džěcom přistup k přirodže wotewrěć a zahoritosć za nju zbudzić. Je derje, hdyž džěcom zmóžnimy, w přirodže a wot přirody wuknyć. W srjedžišću njech steji wjeselo a nic wukon. Přirodu do wědomja džěci přinjesć a jako hódne kubło pokazać je tež nadawk kubłarjow.

Runje wulěty do lěsa skića so za to, dokelž su džěci rady w lěsu a rady dyrdomdeje dožiwjeja. Tam móža so dosć hibać, ale tež wotpočnyć. W lěsu sej džěci wjele noweho wotkryja, runje tak pak tež prawy měř nazhonja. Přetź aktiwity w lěsu nazhonja džěci swójsku zmužitost, ale tež wosobinske hranicy.

Płody, korjenje, hałuzu njesu wjele potajnosćow w sebi a wuwabja fantaziju a kreatiwitu. Ze skory nastanje čotmik, habl je mały mužik. Wćipne a z wulkim zajimom dóńdu sej džěci rady do lěsa. Škropawy zdónk so z rukami wobmasa,

zapadowace stónčne pruhi spytaja so přimnyć, wón zemje a rostlinow ćehnje do nosa. Džěci słyša łopjena šumić abo wobkedžbuja ćicho ćahace mróče. Nowe wobstejnosće abo situacije, kaž hałuzu na puću abo njeruna podpóda, skićeja džěcom nowe móžnosće za

wuspytanje, eksperimentowanje a wuknjennje. Lěs skića dosć městna za běhanje, chodźenje po njerunych pódach, balansowanie na zdónkach, łaženje a so čumpanje na štomach a hałuzach, hrajkanje, paslenje a

ličenje z lěsnymi płodami, orientowanie přez spomjatkowanie a rumnostne předstajenje a hišće wjele drugeho. Přez wumyslene hry wotkrywaja sej džěći swój swět na jara samostatne wašnje. W skedźbnym wobchadźenju z rostlinami a zwěrincu wuwija so cyle připódnja česćownosć před přirodu, runje kaž próca wo škit tuteje. Maja-li džěći za to dosć časa a měra, nastanu z wjeselom a wćipnotu trajne a skutkowne dožiwjenja.

We wjacorych gmejnach su so mjeztym „pěstowarnje w lěsu“ zarjadowali. Spočatki tutych leža w Skandinawiskej. Wot 1990tych lět su wone tež pola nas připóznate a dowolene. Njelěpšina tutych pěstowarnjow je, zo su najhušćišo jenož do připódnja wočinjene, dokelž hodži so wobjed a spanje čezko zmóžnić. Jasnje pak lěpšiny přewahuja. Džěći su stajnje wonka w přirodže. Maja pak w bliskosći jedyn rum za wjedro, kotraž by džěći wohrozyło, n.př. sylne njewjedro. Džěći wuwija so k šulskej zrałosći kaž w regularnej pěstowarni. Přez zwjetša samostatne wotkrywania a akcije so socialne, komunikatiwne, čelne a řečne kompetency derje spěchuja. Džěći njesu harje tak wustajeni, dokelž zemja a dalokosć haru spóžeraja. Tak je štresowy faktor hary jara miniměrowany. Přebywanje w lěsu při kóždym wjedrje ma na strowotu džěći dobry wliw. W Němskej předpisana wulkosć lěsneje pěstowarnje su 15-20 džěći z dwěmaj kubłarkomaj.

Nětko pak njemóže so kóžda pěstowarnja do „lěsneje pěstowarnje“ přerjadować. Přebywanje w přirodže je pak wšudže móžne a prócy hódne. Za cyłe džěćace wuwice zmóžnja čas w lěsu a w přirodže spomóžne nazhonjenja, kotraž móža wone w tutej wšelakorosći a na tute wašnje lědma druhdže zběrać.

Lěs a čłowjek

Hižo lětstotki je kraji-
na we Łužicy zwonka
wjeskow a městow posta-
jena přez lěsy, pola, łuki a haty.

Tutu měšeńcu mjenuja najwjace „přrodu“ a měnja w božej stwórbje so wuchodźować. We woprawdźitosći nimamy pola nas nimale žanu prawu přrodu wjace, ale hłownje kulturnu krajinu.

Tež lěs bu přez lětstotki wot čłowjeka přeměneny a tworjeny a z pralěsa bu kultiwowany lěs. Před časami trjebjenja bě naš kraj hač na małe wuwzaća praktisce cyle z lěsom pokryty. Bě to pralěs, w kotrymž dominowaše buk a kotryž bě po městnych poměrach ze wšelakimi druhimi lisćowymi a někotrymi jehlinowymi štomami změšany. Lěсны wobraz na sewjeru Hornjeje Łužicy tworjachu chójny a duby, při čimž chójna mjenje hač połojcu płoniny pokrywaše. Južnje linije Kamjenc-Budyšin, potajkim w Budyskim hórskim kraju, knježeše bukowy-jědlowy lěs z hórskéj chójnu. Wupřestrěte bahnišća běchu z łučnej wólšu, wjerbami a jednotliwymi chójnami pokryte.

Džensa dominuja porno tomu w lěsach wokrjesa Budyšin z podžělom wot 76 procentow chójny a šmrěki. Někak lěta 1100 zasadži we Łužicy perioda trjebjenja štomow. Runočasnje hač do něhdže lěta 1300 trajacym ćopłym času polěpšichu so žiwjenske poměry čłowjeka. To wjedžeše k rozrostej ludnosće, štož pokaza so tež na załoženju nowych sydlišćow. Rozrost ludnosće woznamjenja pak tež wjace kraja za sydlišća a zastaranje. Potajkim so wjac a wjac za dobywanje płoniny trjebješe. Nimo toho so drjewo za tepjenje a twarjenje, wuhlo a potaša za džěłanje škleńcy a wjele druheho z lěsa wudobywaše. Lěsej tute wuwice njetyješe, wón so bóle a bóle pozhubjowaše. Kónc 14. lětstotka nasta poměr mjez kultiwowanej a lěsnej płoninu kaž wón někak tež džensnišemu wotpowěduje.

Čas k wodychnjenju přinjese lěsej „mała lodowa doba“ kónc srjedźowěka. Přerězne temperatury spadnychu tak daleko, zo mrětwy w zwisku z cholery a mórom ludnosť čujomnje redukowachu. Lěsy zdobychu sej pustý kraj wróćo.

Jako so mrětwy pominychu, bě lěs znova wohroženy, najbóle mjez 1750 a 1850. Drjewo bu žadna twora, měješe so wupuć namakać. Tutón wupuć wobsteješe w tym, lěs, to rěka, puste płoniny zaměrnje zaso nasadžeć. Bě na času, tajke něšto kaž prawidłowne lěsnistwo natwarić. Zrodžichu so lěsnistwowe zakony, tak tež Łužiski lěsnistwowy porjad wot 1767 a naćisk za přeni

lěsnistwowy zakon wot lěta 1800. Zaměr hišće młodeho lěsnistwa bě trajne wužiwanje lěsa jako dodawar drjewy při zdźerženju dotalnego lěsa a runočasnym zalěsnjenju pustych płoninow. Bě to w přenim rjedže hospodarski cil, tak zo so nětko ze spěšnje roscącymi šmrěkami a chójnami w monokulturach zalěsnjowaše.

Šmrěk je pola nas přirodnje skerje ředki štom, kotryž njenańdzemy tež na wšěch městnach. Swojeho spěšneho rosta dla a mnohostronsce wužitneho drjewy nadźiješe so čłowjek na spěšnje wužiwowomne drjewo.

Njepřećeljo lěsa běchu nětko druzi. Šmrěkowe a chójnowe monokultury wohrozychu so přez skórniku a mnišku, wichor a woheń. Přez škódné wliwy industrije a přez płuny z awta je lěs w 70tych a spočatk 80tych lětach zašeho lěstotka wospjet njesnadny łamk dóstał.

Džakowano politiskej změnje lěta 1989/90 a sylnišemu wobswětowemu wědomju je najhóřše wuwostało. Powětr bu čišćiši a lěs so zhraba. Džensniše lěsne hospodarstwo nima jenož produkowanje drjewy we wočomaj, lěsy so w přezjednosći z přirodu a nic napřećo njej wobhospodarja. Wone ma přirodu jako

příklad a da lěsej tak rość, kaž lěs přirodnje rośće. Tak nastawaja cyle připódlu tež hišće rjeńše džěle lěsa za nje-dželske wuchodžowanje.

*Christina Handrikowa,
Wokrjesny lěsniski
zarjad Budyšin*

Sportowy a lěsny swjedžeń w Hórkach

K 20lětnemu jubilejej SŠT spřihotowa so wosebity dar pěstowarskim dźěcom. Na sportnišću w Hórkach přewjedže so štwórtk, 9. junija, lěsny swjedžeń. Steješe pod hesłom: „Na lěsnych pućach ze serbskimi bajowymi

postawami“. Přeprošene běchu wšě dźěci wot 4 lět sem. Zo bychu dźěci lěs porjadnje zeznali a dožiwili, pućowachu w skupinach do Hórkow. Němčanske a džěl Ralbičanskich dźěci nastaji so w Nowoslicach na puć. Druzy Ralbičanske dźěci běžachu z Hrańcy přez lěs. Wotrowske a Malešanske dźěci nóżkowachu z Lejpolda. W Dobrošicach wulězechu delnjołužiske dźěci z Choćebuza a Žylowa z busa a podachu

so při hatach na směr Hórki. Chróšćanska pěstowarnja poda so z Fararjec kerkow nimo wulkeje skały na swjedženišću.

Pućiki běchu přeco ze wšelakimi serbskimi bajowymi figurami woznamjenjene a dźěci mějachu tak sami šćežku do Hórkow namakać. Na wšelakich městnach při pućikach čakachu připołdnicy, wódne muže, lutki, Pumpoty a błudnički. Tute wćipnym dźěcom wo sebi powědachu a z nimi wšelake hry a zabawy w přirodže přewjedzechu. Při tym překwapjene dźěci njepytnychu a so za to njezajimowachu, što bě sebi do rólow serbskich postavow zalěž. Cyle přewodžachu jich bajowe figury same. We woprawdźitosći su nas šulerjo Ralbičanskeho 9. lětnika podpěrowali a sej drasty figurow woblekli abo sebi klanku na ruku sadžili. Za nich bě to runje tajke nowe nazhonjenje, kak kedźbliwje a wobkuzłane dźěci bajam připośluchachu. Runje tajke wjeselo mějachu skupiny při hrach w lěskach abo wobkedźbowanju přirody z lupu a dalokowidom.

Na sportnišćo ze wšelakich směrow došedši, so wšitcy derje nasyćichu, doniž nje-sčěhowachu džiwađu šulerjow wo princu a rjanej princesnje. Potom móžachu džěći so hišće na sportnišću a w stanje ze wšelakimi hrami zabawjeć. Někotři lehnjachu pak so tež na přikrywje a

wotpočnjachu wot zdžěla dołheho pućowanja. Lód a malenowa limonada wšěm zesłodža, prjedy hač so pěši a z busami zaso na dompuć njepodachu.

Zajimawe wobkedźbowanje bě, jako kubłarka ze Žylowa šulerjam 9. lětnika sportowu zaběru w delnjoserbsčinje rozkładowaše a Ralbičanski šuler swojim sobušulerjam do hornjoserbsčiny přeložowaše. Při jednej hrě sedžeše delnjoserbska kubłarka ze swojim němskorěčnym wnučkom, maćernorěčnym serbskim a Witaj-džěšćom z Němcow kaž tež delnjoserbskim džěšćom za blidom. Ludžo a rěče so tu zetkachu.

Hra w lěsu - podobne wěcy pytać

Na lěsnu zemju połoži so rub. Na njón nakładže kubłarka wšelake wěcy z lěsa. Skrótko so wěcy pokazaja a zaso zawodžěja. Nětko pytaja džěći runje tajke wěcy w lěsu a přinjesu je na rub.

Pućowanie z Pumpotom na Mnišońc

Tak, kaž hižo za pěstowarske džěci w juniju, je SŠT tež za hortowe džěci składnostnje 20-lětneho jubileja towarstwa wulět do blišje wokolicy organizowało. Na póndzelomaj, 11. a 18. julija dowjeze bus džěci z Ralbica a Wotrowa respektiwnje z Chróscic a Malešec do Zdžar (Sora)

na Małym Pichowje. Tu započa so pućowanie po Pumpotowej šćežce. Při hosćencu dóstachu džěci přeni kołk do swójeho sfałdowaneho łopjena wo Wjelećanskim Pumpotowym pućiku a kwisowe prašenja. Što słuša k pućowanju? - Dobře črije a wotewrjenej woči. Z tymi črijemi drje so to njeje pola

kóždoho džěsća tak poradžiło, běchu džě pućiki jara mokre a błóćane. To pak džěci docyła njemyleše, runje tak mało kaž kurjawa a miholenje. Čim sylnišo srěbachu džěci cyle wědomje wón drjewu a lěsa po deščiku do so a so nad tym wjeselachu. My přewodnicy so jara nad wotewrjenymi wočimi džěci radowachmy. Wćipne prašenja džěci

běchu dopokaz, zo rady a ze zajimom přez lěs pućuja. Bě džě nam wažne, džěci za přirodu, wokolinu, stawizny, baje a powědky sensibilizować. Tuž dyrbjachu džěci po puću na Mnišońc tójšto prašenjow wotmołwić. Wotmołwy namakachu na wotpowědnych stacijach, ale jenož, hdyž so dokładnje za nimi wobhladowachu. Předsydka SŠT, Ludmila Budarjowa, džěci na pućowanju 18. julija přewodžeše. Cyłkownje 85 džěci wobdžěli so ze swojimi kubłarkami na pućowanjomaj.

Na łuce při hosćencu „Jägerhaus“ čakaše Pumpot na džěci. Wón bě džěcom

derje znaty, dokelž su so z tutej bajowej postawu hižo w horće zaběrali. Tu dóstachu druhi kołk do sfałdowaneho łopjena. Zhromadnje z Pumpotom a z nowej mocu po krótkej přestawce podachu so na wjeršk Mnišońca. Po puću wužichu składnosć, z Pumpotom pobjesadować a tak sej zbytnie wotmołwy za kwis wo Pumpoće nazběrać.

Na horje powědaše Pumpot, kak je k swojemu kłobukej přišoť a překwapi džěći z kuzłarskimi tryskami. Při tym běchu jemu džěći derje k pomocy. Wobjed w hosćencu džěćom derje zesłodža. Z třěćim kołkom na łopjenu so džěći wot Pumpota rozžohnowachu. Po Liščeј šćežce wróćichu so nimo něhdyšeho Janko-młyna z hory, hdžež bus hižo čakaše. Někotre džěći měјachu w swoјich waćokach abo rukach małe drohoćinki - pućowanske kije, korjenje, hałžki, hable...Pjeć městnow za kołk wostachu na sfałdowanym łopjenu prózdne. Dobry pohon to za swoјbne pućowanje přez Łužiske hory. Na dompuću pozasta bus w Spytecach, hdžež sej džěći stary młyn wobhladachu a sej lód zesłodžeć dachu. Hać drje je tu před wjele, wjele lětami tež Pumpot pobyl?, so džěći prašachu.

Předšulske džěci z Němcow w Budyšinje

Lětsa wjeselachu so šěsć džěci z našeje pěstowarnje na wulku cokorowu titu. Běchu to Pia, Sophia, Sophie, Annemarie, Jonas a Janek. Kaž tež hižo w zaštych lětach podachmy so zhromadnje na wulku wotchadnu jězbu do Budyšina. Knjeni Jaworkowa

wočakowaše nas na busowym zastanišću a přewodžeše nas na turje přez rjane stare město. Najprjedy snědachmy w Serbskim domje a dachmy sebi słódne marmeladowe całty zesłodžeć. Před domom zmahowaše mjez druhimi serbska chorhoj a Pia wołaše zwjeselena: „To je tola naša chorhoj!“ Z dobrej naladu startowachmy na směr „Ortenburg“. Składnostnje IX. mjezynarodneho festiwala „Łužica 2011“ rejowachu a hudźachu tam wukrajne skupiny w swojich rjanych pisanych narodnych drastach za džěci z wokrjesa. Džěci z Malešec a Ralbic tam tež běchu. Po rejach a spěwanju wopytachmy Serbski muzej. Tu móžeše so kóždy hižo raz do šulskeje ławki sydnyć, do tajkeje, w kajkej su hižo naši džědojo a wowki wuknyli. Wězo móžachmy hišće wjele drugeho zajimaweho nadeńć. Stare hrajk, rjane narodne drasty kaž tež sceny ze wšědnego dnja našich prjedownikow wobdźiwachmy.

K wobjedu smy so pola Malinjec we Wjelbiku přizjewili. Tam nas hižo wočakowachu a po serbskim wašnju z chlěbom a selu přećelnje powitachu. Jědź bě jara słódna. Wšo so čerstwe spřihotowa. Prjedy hač so rozžohnowachmy, smědžachmy hišće raz kucharjej do kuchnje pokuknyć. Tam wari mjenujcy Tomaš, kotryž w „Płomjenju“ dobre recepty za džěci předstaja.

Nětko dyrbjachmy pak chwatać, dokelž chcychmy tola hišće na křiwu wěžu Budyšina, Bohatu wěžu horje stupać. Huch, to bě napinace, ale próca je so zadaniła. Myto bě krasny wid na „hory módre“ a wjele wěžow města. Zbožowni a spokojni zalězechmy do linijoweho busa, kiwachmy městu hišće raz a jědzechmy zaso domoj.

šulske nowački z Němcow

Džěci praja božemje w Chrósćicach

16. junija zahaji so w Chrósćicach popołdnu z programom wotchadnička předšulske dźěci. Tući pokazachu staršim hišće raz, što běchu w pěstowarskim času z jich kubłarku knjeni Matikowej nawuknyli. Lětsa su palčiki cokorowe tity w Hatkach na štom spójseli. Wulki zajac je palčiki při tym wobkedźbował a dźěci k štomej dowjedł. Hordži přewzachu dźěci swoje tity. Po wječeri ze staršimi přizamknychu so zabawy z wohnjowej woboru, hry a zhromadne spěwanje. Při čmičkanju podachu so starši domoj a dźěci z kapsnymi lampami na nócne pućowanje. Tutu nóc smědžachu dźěci w pěstowarni přenocować. Wone tute rozžohnowanje zawěsće jako hódne božemje w pomjatu zdžerža.

Što dźěci w lěcu nimo kupanja bóle lubuja hač stanować. Z přecelemi wječor dołho přez čmu budzić, so mjezsobu nastróžeć, z kapsnymi lampami po lěsu chodźić, w spanskim měše sej potajne stawizny powědać. Chrósćanske hortnerki to derje wědža a zwaža so tohodla kóždolětnje na nócny dyrdomdej. Započało wšak je so to před lěty w małym,

hdyž hišće telko hortowske dźěci njemějachu. Mjeztym su 70 dźěci w horće přizjewjene, a na wotchadničku ze stanowanjom wězo nchtó falować njecha. Zwažliwy a zmužity to poskitk hortnerkow.

W zahrodze pěstowarnje natwarja sej dźěci ze swojimi staršimi stany. Lětsa je Pumpot dźěci wopytał. Wón je z nimi paslił a jim wězo wo sebi powědał. Dźěci zhonichu wo wosebitych kmanosćach a wušiknosćach serbskeho młynskeho a jeho pućowanjach po Łužicy. Zo móže Pumpot kuzlać, wón jim tež pokaza. Na prawe kuzlanje mějachu pak dźěci hač do prózdnin na pućowanje na Mnišońc čakać. Mjez zabawami z Pumpotom sydachu pječene kołbaski a dobre přikuski, kotraž běchu dźěci wot doma sobu přinjesli. Z dobrej tradiciju w Chrósćicach je, z čmičkanjom so na nócne pućowanje do Čornej podać. Wróćiwiši so do zahrody, čaka tam wo pońocy kóždolětnje wosebity powědar: knjez farar Hrjehor. Wón zamóže na putace wašnje dźěci ze šerjacej a trašacej powědku do spara pósłać. Ze sparom zaso runje lětsa wjele njebě, dokelž poča so deščować a hrmać. Nimale wšě dźěci přechaňchu do domu a tam poslednje hodžiny sej hišće wusnychu. Rano wšak rěkaše stawać a do šule po znamki! To bě prawe rozžohnowanje z horta a rjany zazběh do prózdnin.

Serbska pěstowarnja Chrósćicy

Malešanske džěci přeprošuja

Srjedu, 21.06.2011, přeprosychu nas naše wnučki do swojeje pěstowarnje. Či najmjeńši zahorichu nas cyle hordži ze spěwami a rejkami.

Na dworje gmejnskeho zarjada běchu blida, ławki a stólčki přihotowane a blido k swačinje lubje přikryte. Džěci so wjeselachu a napjeći pytachu w běhu předstajenja ze swojimi wočimi džěda a wowku w publikumje. Hdyž běchu jich wuhladali, jim radostnje přikiwachu.

Šulerce Anna a Antonia (w pozadku na wobrazu na pr.), kotrejž chodźitej hižo na serbski gymnazij w Budyšinje, wjedžeštej nas dwurěčnje přez wotměnjacy a wjesoly program. Wjeršk putaceho programa bě pokazka módy, kotruž su hortowe džěci zhromadnje z Milenku Korjenkec přihotowali a přewjedli. Kaž małe profije prezentowachu wólnočasnu a kupansku módu, ale tež šaty za swjatočnu přiležnosć. Předstajerjo a tež my přihladowarjo mějachmy při tym wulke wjeselo.

Po zakónčenju programa nas Pumpot překwapí, kiž nas ze swojimi kuzłarskimi tryskami zakuzła. Někotři smědzachu jemu samo pomhać. To bě za wšěch wulke wjeselo.

Rjany slónčny dzeń postódcí so z dobrym samopječenym tykancom wot staršich a džěci, z kofejom a limonadu. Nalada a slónčna horcota wabješe džěci k hrajkanju a pryskanju při kamjenju z wuprudžacej wodu.

Za nas bě tute popoždno jara putace a zdobom poľne dožiwjenjow. Tohodla wutrobny džak wšěm kubłarkam, maćerjam a džěcom.

*džědojo a wowki
Malešanskich džěci*

Malešanscy na wopyće pola sokolnikow

My džěci Witaj-pěstowarnje „K wódnemu mužej“ z Malešec zetkachmy so 1. julija popołdnju z našimi staršimi při pěstowarni a pućowachmy potom zhromadnje při hatach do Plusnikec. Swójba Kallenbach nas na někotre ptački při hatach skedźbni a z dalokowidom za nimi pytachmy. Wězo nadźijachmy so tež, zo wódného muža zetkamy. Někotři su jeho pječa woprawdže „wuhladali“.

Jako do Plusnikec dóndžechmy, čakachu hižo přirodny wóz a sokolnicy Winde na nas. Po zajimawym přednošku smědžachu džěci lěsawu, šupa a samo někotre rubježne ptaki pomajkać. Jedna z lěsawow pak njeměješe na tutym dnju prawy lóšt na wobdźiwanje a naduwaše strašnje swoje pjerja při kóždym přibliženju. Bě rjenje přihladować, kak zajimowani džěci připośluchachu. Tež přirodny wóz namaka pola džěci wjele wothłósa. Majkachu kožuchi zwěrjatow, napodobnjachu zwuki a wobhladachu sej ptače hnězda.

Po tym sydachu pječene kotbaski a wjele słódných solotwjow a całtow, kotrež su maćerje luboznje přihotowali. Tež w času grilowanja běchu Kallenbachecy ze swojim přirodnym wozom a swojej wědu wo přirodže za wjele wćipnych k dispoziciji.

Mjeztym zo my starši přijomnje hromadže sedžachmy, běhachu džěci w lěsu, chowachu so w drjewjanych budkach, hromadžachu šnaki a hrajkachu sej na łuce.

Po dyrdomdejskim popołdnju podachmy so wječor pěši zaso na dompuć.

Wutrobny džak wšěm, kotřiž su džěć za nas njezapomnity sćinili.

knjeni Opitzowa w mjenje wšěch džěci Witaj-pěstowarnje a jich staršich